

ուրիշները քեզի պէս հաջուին, ուտեն,
մոածեն ու խօսին, այսպիսի անմեղ
բաներու մէջ ուրիշներուն ազատութիւ
նը մի բռնադատեր : Բարեհալիք . մարդ
կանց միշտ ազէկութիւնները տես . ա .

ւերի անոնց առաքինութեանցը հաւատը
ընծայէ քան ախտերուն . որով սիրէ ,
յարգէ ու կարեկից եղիր՝ պատրաստ
ըլլալով ամենայն բարիք ընելու :

Կր շարունակուի :

Աստեղք :

Ե ժամ ի ճահ խորհելոյ , ժամ սրբաանուէր ,
Սինչ փախըստեայ՝ արփից ծոցոյն առ եզեր
Ի մըխիթար երկնից ընդ երթ արեւուն
Ոյսն երեկին փարի զէրամբ յամր յողջոյն :
Ի փայլ յողջողդ շուրջ ըզծայրիւք եթերաց
Օ երգ վերջաւորս ի ձիգ ընդ քարշ ծիրանեաց
Քերէ յուշիկ զհաստատութեամբ երկնից մութ ,
Սր զփայլ իւրեանց առնուն աստեղքն ի կապոյտն :
Ընդ ոսկեհատ գունդք եւ կրղզեակք լուսալիր ,
Ոյ բիւ մտախոհ բերի ի բնուստ ի խընդիր ,
Ի մալլ միգէն ցայտեն ի թիւ բոյլ ի բոյլ ,
Ըզգիշերոյն հետովք փոշի ոսկեթոյր ,
Օ որս ի յետուստ երեկորին շունչն ի թիւ
Սրբկատարափ ընդ ջինջն յատակ ցանէ ցիր :
Յակն անքըթիթ փայլեալ եւ զոյգ չքանան .
Կէսք ըզծայրիւք իբր ի կըշիւ մայրեաց կան ,
Օ երգ երկնաճեմ թրուչուն , ոյր թեւք սրբաւար
Ի հոլաթեւս կայծս արձակեն բոցավառ .
Կէսք ի պայծառ կոհակս ընդ օդս երկայնին ,
Օ երգ ժայռ սպիտակ՝ ջինջ ի փրփուր ծովային .
Բայք՝ պէս նըթոյգ երազասլաց ի կըրկէս ,
Յորոս ի ձիգ պարզեն զիւրեանց վէտ վէտ գէս :
Բայք վայրահակ յեզերս ի կէս յերկնից ծիր ,
Իբր աչկունք բացք հային յաշխարհս այս ի նիրհ .
Սինչ ծածանուտ աստեղք յայերց ծագս յետին
Իբր առազաստք ճերմակք ընդ օդ ծածանին ,
Որք տար ափանց զիմեալք ի կայս հանգըստեան ,
Յառաւօտին նըշոյլ փայլեն յովկիւն :
Շողջող աստեղցդ , հրաշակերտից գերափառ ,
Ին լոկ գիտէ զամս եւ ըզլափ եւ զհամար :
Կէսք հինաւորցք աղօտանան մեր աչաց ,
Ընհետացան այլք ընդ շաւիղն եթերաց .
Բայք զերդ ծաղիկ զըզուեալ ի սիւգ զեփիւռին ,
Պարզեն ճակատ առոյգ ի գեղ զուարթագին .
Եւ զարեւելս երփնեալ ի փայլ նորավառ ,
Խրտորդեն զաչս հետամուտս այնց ի համար :
Սլանան յանկարծ գան յասպարէս , եւ մարդիկ
Յողջոյն ի նոր կոչեն անուն այնոցիկ :

Ո՞ր մահացու զմայլեալ նոցուն սուրբ ի նկատ ,
 Լ՛իլնկառոյց ճօճան աչօք աստ եւ անդ ,
 Եւ զգեղանին խընդրեալ ի բոյս վեհ պարուն ,
 Ո՞չ նըւիրեաց զայն սիրելոյն իւր յանուն :
 Եւ իսկ ինքնին . . . Եւ անդ աստղիկ մենակեաց ,
 Ո՞ր զիս յերկայն գիշերս յաճախ ըսփոփեաց ,
 Եւ փայլք նորուն սքօղեալք ի մնայլ սրբբանուէր ,
 Յուշ զակն ածեն ինձ որ յերկրի պաղպաջէր :
 Թերեւս . . . իցիւ ո՛հ յերկնաճեմ յարկս ի վեր
 Օ՞նունն յանձին գոնեայ տանէր՝ զոր ետ սէր :
 Սահի գիշեր , եւ զանդընդովք անսահման
 Լուռ Թաւալին երերածուփ գունտքս համայն . .
 Մեք իսկ ինքնին վարեալք նոցուն ի յընթաց ,
 Դէպ յանձանօթ կայս յառաջեմք յարագնաց :
 Յաճախ ի շունչ մեղմիկ հողմոյ գիշերի
 Եւ երկիր զերդ լաստափայտ տատանի .
 Երկնք ծածկեալք ողջ ի փրփուր պաղպաջուն ,
 Օրոտապոչ յորձանս օդոց զոյգ հերձուն :
 Ի կապուտակ անդունդն ուր գնայ գունդն ի Թինդ ,
 Ըսի յառաջըն հիւսիսի բախման շօինդ ,
 Եւ ըզկայմիւքն հողմոյն ի սուինչ սոյլք տըխուր ,
 Եւ կոծելոյ կողիցն հառաչք հեծման սուր :
 Եւ մարդն յանդունդս , ուր տատանի իւր կայեան ,
 Օրփայ յանհոգս , ի նաւուղիդն ապաստան :
 Գողէք արփիք , ընդ մեզ ի ծուփ գունտք Թափառ ,
 Գիտիցէք ինչ՝ ո՛ւր ընթացիցս հուսկ դադար .
 Ո՞ր այն երկնից կայք յոր ըստ շունչ գնամք հողմոյն ,
 Ո՞ր յանգիցին ընթացք մեր այս երագունք :
 Երթամք Թերեւս յաղետալից լուռ ի վայր ,
 Խորեալք ընդ մութն ի վիթխարի խիստ ինչ ժայռ ,
 Յանբաւութեան ցանել զնըշխարս մեր բեկման .
 Կամ Թէ ուղչի՞ն ձեռամբն յափնիս աննըման ,
 Եւ ի խարիսխն յաւիտենից յաւէժ յեցք ,
 Հասանիցեմք , ի քուն , յերկնից խորշ ուրեք :
 Ո՞ր մօտագոյնս յերկնականամարըն լիւզայք ,
 Գունտք լուսարփիք , անշուշտ իցէք դուք տեղեակք .
 Յայդ ծով վըճիտ , յերկինս՝ ուր գնայք վէտ ի վէտ ,
 Դիւրաժամանք են ձեզ նըշոյլք ջինջք յաւէտ .
 Պայծառք քան զմեզ , եւ առաւել էք հըմուտ ,
 Օ՞ր լոյս՝ պատկեր ճըշմարտութեան է անսուտ :
 Թէ ստոյգ իցեն փայլքդ որովք ձեր Թափառ ծիրք
 Երփնեն ի ձիւն զմայրեաց կամարս Թափանցիկ .
 Եւ կամ յանկարծ ծագեալ յանդունդս ալէկոծ ,
 Յոլմամբն ածեն անդորր ալեաց յուզելոց .
 Թէ ստոյգ իցեն շողքդ որք քան զտիւ հեշտաբեր ,
 Բլլաւն ազդեն ի սիրտ , զաղօթս եւ ըզսէր .
 Եւ գորովեալ աչք Թերաբաց յայնց ի լոյս ,
 Եւ ի Թս արտասուաց ընդ ծիր բըբաց տան ի դուրս .

Թէ ստոյգ իցեն խանդը եւ ազդումն հեշտ մրտաց
 Որովք առ ձեզ ուղղին հառաչք տարփածուաց,
 Լէք գեղեցկին, եւ անդաճմունք ցաւագին,
 Լա բոցաթեւ թռիչք քերթողաց եւ արծուին,
 Խորանքդ երկնից, Եղէմք, տաճարք, յարկք պայծառ,
 Լնմեղութեան դուք եւ հաշտից էք դադար:
 Ի լուռ գիշեր ընդ հեռաստան վայր անհուն
 Հեղուք ի մեզ ի տար ափանց զազդ նոցուն:
 Որոց ցանկամբս, արդարութիւն, սէր՝ համայն
 Պտուղք երկնատուրք՝ ոչ անձաշակք առ մարդկան,
 Յակնապարար եւ ի շողշող ձեր կայեան
 Սընուցանեն զորդիս կենաց մըշտընջեան:
 Սարգն իսկ թերեւս օր մի փակեալ զակն ի լոյս,
 Լնդրէն ի ձեզ գըտցէ համայն զոր կորոյս:
 Բանիցս ի սարս, անհ, իմ տըքնեալ միայնակ,
 Ուր սիրտն ազատ վառի ըղձիւք գերունակ,
 Լա ձեզ, չըքնաղ աստեղք, երկնից հոյք ծաղկանց,
 Որ ըզուշանն ինքնին դըրդէք ի նախանձ,
 Ի մեղմ մըրմունջ զայս մընչեցի ի սըրտէս:
 “ Իսկ առիմէ չիցեմ եւ ես իբր ըզձեզ:
 Հիմ չեմ կարող, զերծ ի յերկրէս տըղմագին,
 Ի լուսեղէն կամարան՝ յոր աչք իմ հալին,
 Լա ես նոր հրատ խառն ի գաւթին սըրբութեան
 Յանկարծ ծագել զձեմովք ոտից տերունեան:
 Կամ փողփողել անձառահրաշն ընդ ճակատ,
 Ի սուրբ ոլորսն իբրեւ ըզփունջ մի գունատ ”:
 Ի ջինջ կապոյտն յայն յորձանաց բիւրեղեայ,
 Յուշ իմ բերեալ դեռ եւս զերկիր յոր ծընայ,
 Լեկից ըզցայգս մէն անագան բարձր ի սարս,
 Որոց ինձ փայլքն էին աստէն հեշտարար:
 Քաղցրասցի գնալ ինձ ընդ մայրեօք թաւաթուփ,
 Լընջել ի մարգ, յալիս վարգել ծուփ ի ծուփ,
 Լա փեռեկել ըզզարշ ամպոյն հանդարտիկ,
 Օ երդ խանդակաթ շիկնոտ աչաց ակնարկիք:
 Լայցել մարդկան, եւ թէ գուցեն աստ յերկրի
 Ճակատք ի խոհ, ակն որ անփակ ցանգ տըքնի,
 Հոգի տըրտում, ընդ վեհ բեռամբ սիրտ նըկուն,
 Տեառն առաջի հեղուլ զիւր սուրբ հեծութիւն:
 Թէ դե թըշուառ, ոյր ցաւ սըրտին չետես լոյս,
 Խոր գիշերաց ի սիրտ կաթէ զարտասուս:
 Սիտք խռովայոյզ, խորհուրդք գործօն յաշխոյժ վառ,
 Թափով ուժգին բերման սլացիկ յանհուն վայր,
 Շողքս իմ յորդորք մտերիմ սիրով սըրբանուէր,
 Լա բազմագութք ծանօթ չարեացն ընդ մըթեր,
 Օ երդ գաղտ տարփումն հեղեալ ի սիրտ կաթողին,
 Ի կորացեալ ճակատան ախորժ փայլեսցին:
 Լա ըզնոքօք հոսեալ ի սէր խանդակաթ,
 Ի ծոց նոցին ուի դէմն տացեն ցոլ զըւարթ:

Եւ յերկնաւոր բարբառ ազգեալ բան միակ
 Եւ ցոյց գաղտնեաց, որոց թըշուառն է գուշակ,
 Հատից զարտօսին, եւ մինչ արկցէ ակն արփւոյն
 Ստուեր նրաւմ յիս յեզերաց բացագոյն,
 Յոքս իմ ծածկեալք յաչաց նոցին անձկայրեաց,
 Եւ զեռ թողցեն տարտամ խորհուրդս անդաճմանց,
 Օնդորր եւ զյոյս. եւ հեծու թեամբ խոնջք վաստակք,
 Օչս առ ի նինջ կափուսցեն գէթ նախ քան զայդ:
 Եւ ես, աստեղք, պերճ օրիորդք, ընկերդ իմ,
 Որ զգաշտ կապոյտ երկնից պըճնէք յերփն երփին,
 Եւ յարմարեալ ըզթինդ ոտիցդ յերկնից քնար,
 Դաշնակաւոր յար յօրինէք փոփոխ պար,
 Ըզհետ քայլիցդ անցեալ ի խումբն երկնաճեմ,
 Եւ ից զազգումն որ զձեզ յայերս թուցանէն:
 Դուք կարապետք աչացս յայդ գաշտ լուսերփեան,
 Եւ ծայրածիր ծաւալ բաւիղ հրածորան:
 Ղանաչել զայն ու օրհնել տացեն ձեր նըշոյք,
 Իւմ մեք ի խոյզ, եւ զոր անշուշտ դիտէք դուք.
 Ու ի ծոց նորին սուզեալ ըզցոյս իմ դողդոջ,
 Եւ ես կրեցից... ձերումդ հանգոյն կիրս յոգւոյ:

ԼԱՄԱՐԻՆ

Սիւեզի պարսկոցիկն ձեռքոռնը:

Եւ ցեալ տարուան դեկտեմբերի թեր-
 թին մէջ Սիւեզի պարսկոցիկն վրայ խօ-
 սելով տեսանք թէ հինք ինչ մտածու-
 թիւն ունէին այս ջրանցքին վրայ, և թէ
 ինչպէս հիմա Եւրոպացիք նոյնպիսի
 ջրանցք մը բանալու համար մեծաջան
 փոյթ մը ունին, որ է ըսել՝ Կարմիր ծո-
 վը Սիւեզի կողմէն հետ միացնելով
 վաճառականութիւնը դիւրացնել տե-
 սանք դարձեալ որ այս երկու ծովերուն
 երեսը տեղատուութեան ժամանակ գրե-
 թէ հաւասար է, ու միայն մակընթա-
 ցութեան ատեն Կարմիր ծովը 1 մէդր
 ու 32 հարիւրորդամէդր բարձր է քան
 զՍիւեզի կողմէն. ուրեմն տեսնենք հի-
 մա թէ Կարմիր ծովուն բարձր ըլլալը
 ինչ հետեւանքներ կրնայ ունենալ:

Ինչպիսի կերպով տարակոյս մը կը
 ծագի թէ Կարմիր ծովուն այս բարձրու-
 թիւնը արդեօք չըկրնար վտանգաւոր ըլ-
 լալ, ու ջրանցքին մէջ հարաւէն դէպ ի

հիւսիս ջրոյ հոսանք մը ձեւացնելով՝
 եզերքի թումբերը խախտել և նաւար-
 կութեան արգելք մը ըլլալ: Տարակոյս
 չկայ որ այս վտանգը կայ. բայց ջրանց-
 քին երկու ծայրերը շինուած դռնար-
 գէնները կրնան ամենայն յաջողութե-
 ամ վտանգիս առջևն առնել՝ ամբողջ
 ջրանցքին ընթացից միակերպութիւնը
 պահելով. բայց կրկին անպատեհու-
 թիւնք ընդ առաջ կ'ելլեն այս դռնար-
 գէններուն շինութեամբը. նախ՝ որ
 մեծածախ են. երկրորդ՝ որ նաւարկու-
 թեան արգելք մըն են աւելորդ ժամա-
 վաճառութեամբ այն դռներէն անցնե-
 լու ատեն. և դարձեալ որ երբեմն եր-
 բեմն նորոգութեան կարօտ են, որով
 հարկ կ'ըլլայ դռնարգէնները նորոգելու
 ատեն նաւարկութիւնը դադրեցնել.
 ուստի յանձնառու ընկերութեան ան-
 դամներէն ոմանք մտածեցին, որ պարա-
 նոցին վրայի գտնուած երկու լճի լի-
 ձերը օգտակար ընելով՝ դռնարգէնները
 զանց ընեն:

Լճի լճերը Սիւեզէն դէպ ի հիւսիս